

„Малките“ части в самозарядните

Един от признаците за практичност и надеждност на огнестрелното оръжие е малкият брой на частите, от които е сглобено. Принцип за конструкторите е „колкото по-малко части, толкова по-малко възли за дефекти, по-малко разходи за производство и по-голяма надеждност“. Средно за един пистолет довоенна конструкция броят на частите е между 20 и 60, като това задължително се посочва в официалните заводски характеристики за съответното оръжие. В литературата често срещаме термина „основни части и механизми“ /ОЧМ/. Под това разбираме: цев, затвор, цевна кутия и ръкохватка за пистолетите и револверите. Но няма оръжие на света, което да може да произведе изстрел само с горните ОЧМ. Освен

Частите на самозаряден пистолет „Deutsche Werk Orgtjes“, произведен в Ерфурт, Германия, 1921 година

ударно-спускателния механизъм /УСМ/ съществу-

ват още много други т.н. дребни части, както и различни пружини /пластинчати еднораменни и двураменни, спирални и телени, с най-

различна форма и конфигурация според функцията/.

В съвременното „късо“ оръжие, с цел олекотяване на спусъка при стрелба на самовзвод /дабъл екшън/ в УСМ са включени значително повече дребни части. Тяхното предназначение е да създадат такава лостова система, която да намали натиска върху спусъка, необходим за спускането на ударника. Това се налага от променените изисквания към оръжията - те трябва да съответстват на съвременните технически, спортни, комерсиални

Общ вид на изхвъргача на „Люгер“.

Изхвъргачът на „Люгер“ е разположен централно на затворния блок.

ОГНЕСТРЕЛНИ ОРЪЖИЯ

и бойни условия, в които се използва оръжието. Тези рационализации дават възможност за по-бърза и по-точна стрелба.

За постигане на изброените цели, освен перфектното оразмеряване на пружините и идеалната полировка на триещите се детайли, важна роля играят и т.н. „малки“ части от конструкцията на полуавтоматичното оръжие. Ще се спрат на три от тях: **изхвъргач, отражател и разединител**. Трите поотделно и във взаимодействие имат решаващо участие в осъществяване на целите скорострелност, точност, надеждност и бърз първи изстрел.

Изхвъргачът изтегля /екстрахира/ гилзата след изстрел, или вади вкарания, но неизстрелян патрон от патронника на цевта. От негова-

та изправност зависи правилната работа на автоматиката на оръжието. В различните оръжия формата му е различна, но условно казано представлява лостче с кука (зъб) в предния край, ос в средата и пружинка в задния край (в оръжия „болт екшън“, самозарядното и автоматично оръжие).

Модификациите са най-различни, като при някои от по-старите конструкции самият изхвъргач е пружина. Много важна е силата на тази пружина - ако е по-слаба от необходимото, изпуска гилзата, ако е по-силна - при-

тиснатият надолу зъб или взривява боеприпаса, ако патронът е с периферно възпламеняване, или трудно прескача венета на гилзата и забавя движението на затвора, като дори може да спре движението на затвора и да се получи недозаклучване. От тук следва липса на изстрел, или още по-лошо - изстрел от незаключено оръжие! Последствията са щети по оръжието, контузии по стрелеца или липса на бърз животоспасяващ изстрел. От силата на пружинката на изхвъргача в голяма степен зависи точността на стрелбата при **автоматичен**

режим. От напрежението, с което зъбът на изхвъргача се притиска към жлеба на гилзата, зависи в какво положение спрямо цевта ще застане затворният блок, когато затвори и се обераат всички луфтове - този между гилзата и патронника и този, между затворния блок и рамката. И понеже мерните прибори са фиксирани върху затворния блок и определят мерната линия, то силата на действие на споменатата пружинка влияе директно върху ъгъла между осканалната и мерната линии.

Друга опасност, до която води неизправност или счупване на изхвъргача е, че при проверката за наличност на патрон в цевта, ако има такъв, вместо да бъде изтеглен и отразен, той ще остане в цевта, а контролният изстрел ще е всъщност нежелан изстрел с всичките му негативни последствия.

Продължение на стр. 20-21

Зъбът на изхвъргача

„Малките“ части в самозарядните

Продължение от предишна стр.

Отражателят е детайл, неподвижно закрепен (при повечето от системите автоматично и полуавтоматично оръжие) за ръкохватката или цевната кутия. Понякога той е върху лявата стена на самия пълнител. Независимо къде конструктивно е монтиран, той е вграден в нарочен надлъжен жлеб, фрезован в тялото на движещият се напред или назад затвор. Отражателят пресреща изтеглената от изхвъргача гилза или патрон, и впослед-

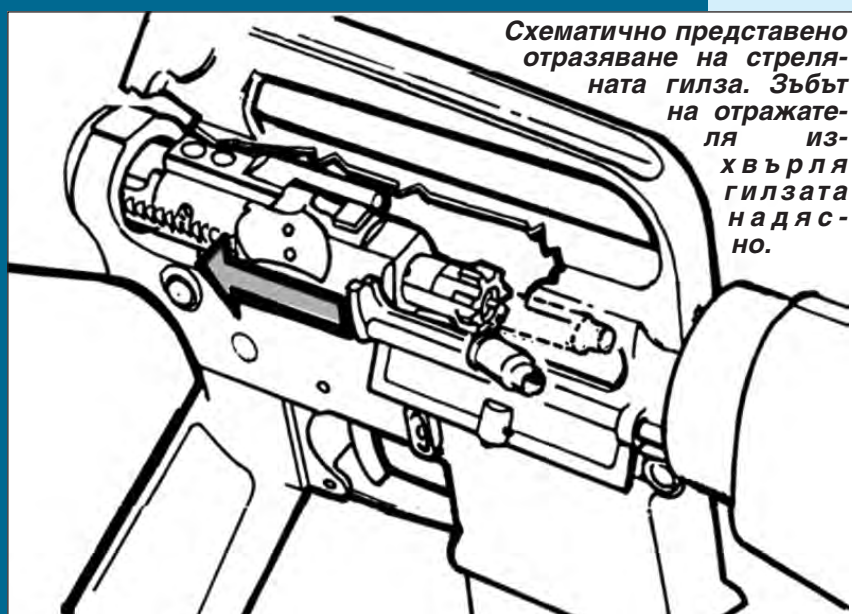
ствие на удара се получава отразяване, завъртане на гилзата /патрона/, който изхвърча през специално оразмереното прозорче, наречено „гилзово отверстие“. Това може да стане вляво, нагоре или най-често вдясно и е важно при стрелба с различни ръце.

Ако отражателят е изкривен, подбит, „не на място“ или дори липсващ, работването на автоматиката не е възможно. Когато липсва, дори е опасно! Какво се има предвид? Опасността идва при проверката за наличност на патрон в

цевта чрез изтегляне на затвора назад. Изхвъргача ще захване венета на гилзата, ще изтегли патрона, но ако отражателят липсва, няма какво да „отрази“ патрона и го изхвърли, и ще бъде върнат отново в патронника. При контролният изстрел ще последва нежелан изстрел с понякога трагични последствия. При изкривен или подбит отражател се затруднява свободното движение на затвора, а при „не на място“ отражаването не ще уцели гилзовото отверстие, при което гилзата ще остане вътре и ще блокира

автоматични огнестрелни оръжия, но **разединителя** е „малка“ част, характерна само за автоматичното и самозарядното огнестрелно оръжие. Една от неговите функции е да не допуска с едно натискане на спусъка да бъде изстрелян повече от един патрон, т.е. той „разединява“ изстрелите един от друг. Когато целта е да се стреля на редове, действието на разединителя се блокира и получаваме т.н. автоматична стрелба.

Другата му функция е да скъси рессета - това е ходът на спусъка напред след произведен изстрел, за да може спусковата тяга да закачи лостчето, задвижващо бойния зъб, който от своя страна освобождава чукчето или летящата игла да нанесе удар върху капсула на патрона. Колкото по-къс е този ход на спусъка /рессет/, толкова скорострелността на оръжието ще

Схематично представено отразяване на стреляната гилза. Зъбът на отражателя изхвърля гилзата надясно.

оръжието, захапана между затворния блок и входа на цевта.

Отражателя и изхвъргача са детайли, присъстващи в конструкцията и на повечето не-

ОГНЕСТРЕЛНИ ОРЪЖИЯ

Отразените гилзи излитат от прозорчето, разположено вдясно на оръжието.

е по-висока (в много случаи това решава съдбата на поне двама човека).

Последните тенденции в ситуативната, отбранителната стрелба са: вадене, зареждане, посочване /до 3 м./, насочване /до 5 м./, премерване / до 7 м./ и прицелване /над 7 м./ за време, съответно: 1,2; 1,6; 2,2; 2,6 сек. до първия изстрел. След него максимално бързо и точно се изпразва цял пълнител в посоката на опасността. Следва

бърза смяна на пълнителя и продължаване на стрелбата до ликвидиране на на срещната опасност. Посочените времена са за реакцията на трениран стрелец и са ориентировъчни. Както се вижда, тази тактика недопуска засечки на оръжието, а това без надеждна работа на разединителя, изхвъргача и отражателя не е възможно.

В началото на материала споменах за необходимостта от идеална полировка на триещите

се детайли. Става дума за запъвателните зъби на чукчето или т.н. „летяща игла“, при оръжието без открит ударник / чукче/ и съответния зъб на спусковото лостче. Това е още по-

важно, тъй като и двата детайла са под напрежение на пружини, което увеличава триещото съпротивление значително. То пък от своя страна втвърдява спусъка и влияе върху точността на попадението.

Изложеното дотук обхваща част от причините, поради които всеки производител и конструктор полагат усилия да снабдят своите конструкции оръжия с надеждни и здрави „малки“ детайли. Днес имаме огромен избор на уникални технически решения за тях. Описанието на действието на някой от тези решения ще е тема на отделен, богато илюстриран материал.

о.р. п-к К. ИХЧИЕВ

Спусковият механизъм с разединителя на АК

